

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Promet
Modul: Logistika

POMEN TIR ZVEZKA DANES IN V PRIHODNOSTI

Mentor: Drago Kajtezovič Knez, mag.
Lektor: Maja Mišmaš, prof. slov.

Kandidat: Renato Miholič

Kranj, september 2011

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju Dragu Kajtezoviću Knezu, mag.

Hvala zaposlenim v podjetju GIZ Intertransport, še posebej gospe Maši Svetek, za pomoč in nasvete pri izdelavi diplomskega dela.

Zahvaljujem se tudi lektorici Maji Mišmaš, ki je lektorirala mojo diplomsko nalogo.

IZJAVA

»Študent Renato Miholič izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom Draga Kajtezovića Kneza, mag.

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

V vsebini diplomske naloge bom opisal splošno zgradbo ter uporabo TIR zvezka, opisal tranzitni postopek ter TIR konvencijo, novosti pri uporabi NCTS sistema in TIR-EPD sistema, njihove prednosti in slabosti. Uporaba zvezkov TIR zelo poenostavlja nalogo carinskih organov, trgovinskega in prometnega operaterja, zlasti zaradi dostopa do najmanj 57 TIR operativnih državah upravljanje z nizkimi stroški, visoke vrednosti garancije, intermodalnosti, varnosti v dobavni verigi, zmanjšanje zamud in stroškov za mednarodni tranzit blaga ter trgovinskih olajšav. Blago se giblje prek mednarodnih meja s čim manjšim vplivom, spodbuja mednarodno trgovino ter gospodarske koristi za posameznike in narode.

Namen zvezka TIR je maksimalna poenostavitev prevoza blaga s cestnimi vozili ali kontejnerji ter nudenje kar največje garancije in poenostavitve administrativnih postopkov v obmejnih carinskih uradih tranzitnih držav. Dovoljuje tudi prevoz polpriklopnikov in kontejnerjev na različne načine.

KLJUČNE BESEDE

- tranzitni postopek;
- TIR konvencija;
- TIR zvezek;
- TIR in NCTS;
- TIR-EPD.

ZUSAMMENFASSUNG

In der Diplomarbeit werde ich die allgemeine Zusammenstellung und die Nutzung von TIR Heft beschreiben. Außerdem werde ich auch den Transit Prozess, die TIR Konvention, die Neuigkeiten bei der Benutzung von NCTS System und NCTS System beschreiben. Mit dieser Beschreibung werden auch die Vorteile und Nachteile von diesen Systemen beschrieben. Alle Aufgaben der Zoll Behörde, Verkehrs und Handels Operator werden mit der Benutzung von TIR Heften vereinfacht und das wegen den Zutritt zum 57 TIR Länder (Städte die den TIR System benutzen), niedrige Kosten, hohe Garantie Werte, Intermodalität, Wert in der Lieferkette, Minderung von Kosten und Versperrungen bei den Internationalen Verkehr, Handelsverünstigung. Die Wahre wird mit der Benutzung von TIR Heften, bei der Schiebung, über Internationale Grenzen sehr wenig Einfluss haben, außerdem ermutigt den Internationalen Handel und Wirtschaftsnützen für den Einzelmensch und Nationen.

Der Sinn, von TIR Heften, ist maximale Vereinfachung des Wahrentransports mit den LKWs oder Containers und damit höchste Garantie und Vereinfachung von Administrativ Prozesse in der Zoll Behörde von Transit Ländern anzubieten. Ermöglicht auch den Transport von Halfanhängern und Containers in verschiedener Weise.

SCHLÜSSELWORTE

- Transit Prozess
- TIR Konvention
- TIR Heft
- TIR und NCTS System
- TIR-EPD

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	PREDSTAVITEV PROBLEMA	1
1.2	NAMEN IN CILJI NALOGE	1
1.3	OMEJITEV NALOGE	1
1.4	METODE DELA	2
2	TRANZITNI POSTOPEK.....	3
2.1	KAJ JE TRANZITNI POSTOPEK	3
2.2	KDAJ JE POTREBNO ZAČETI CARINSKI POSTOPEK	3
2.3.	KAKO SE LAHKO IZPELJE TRANZITNI POSTOPEK.....	4
2.4.	CARINSKI DOLG	4
2.4.1	SPLOŠNO.....	4
2.4.2	ČAS NASTANKA CARINSKEGA DOLGA IN DOLŽNIK	4
2.4.3	OBRAČUN CARINSKEGA DOLGA	5
3	TIR KONVENCIJA	6
3.1	PODROČJA UPORABE TIR KONVENCIJE.....	7
3.2	NAČELA TIR KONVENCIJE	7
3.3	KAJ DOLOČA TIR KONVENCIJA	7
3.4	TIR ZVEZEK	8
3.5	POGOJI UPORABE TIR ZVEZKA.....	14
3.6	UPORABA TIR ZVEZKA KOT DOKAZILA	16
3.7	ZAVAROVANJE.....	16
3.8	VRSTE BLAGA, KI SE NE SME OZ. ne MORE UPORABITI Z UPORABO TIR ZVEZKA.....	16
3.9	TIR IN NCTS.....	18
3.10	TIR-EPD	19
4	PRIMER UPORABE TIR ZVEZKA	21
4.1	KAKO JE SESTAVLJEN TIR ZVEZEK.....	21
4.2	IZPOLNJEVANJE TIR ZVEZKA	22
4.2.1	PLATNICA TIR ZVEZKA	22
4.2.2	PRVA STRAN TIR ZVEZKA.....	23
4.2.3	KUPON ŠTEVILKA 1	25
4.2.4	KUPON ŠTEVILKA 2	26
4.2.5	TALON ŠTEVILKA 2.....	26
4.2.6	TALON ŠTEVILKA 2.....	27
4.2.7	TALON ŠTEVILKA 2.....	29
4.2.8	KARTICA	31
5	OBSEG UPORABE TIR ZVEZKA.....	32
6	SKLEP	33
	LITERATURA IN VIRI.....	34
	PRILOGE	35
	KAZALO SLIK.....	36
	KAZALO TABEL	36

1 UVOD

Špediterstvo je specializirana gospodarska dejavnost, ki se ukvarja z organiziranjem odpreme in sprejema blaga, ki so s tem v zvezi.

Beseda **špedicija** izhaja iz latinske besede *exedire*, kar pomeni odposlati, odpraviti, odpremiti. Dejavnost špedicije opravljajo pravne in fizične osebe, imenovane špediterji (francosko *comissionare de transport*, angleško *forwarding agent*). Špedicija spada med storitvene dejavnosti.

Delovanja sodobnega transportnega sistema gospodarstva si ni mogoče zamisliti brez špediterske dejavnosti. Špediterska dejavnost opravlja funkcijo organizacije in koordinacije v procesu premeščanja blaga iz kraja odpreme v namembni kraj. Da se blago lahko nemoteno giblje iz kraja odpreme v namembni kraj, ni potrebno opraviti le prevoza, temveč tudi vrsto drugih dejavnosti, ki omogočajo in zagotavljajo nemoteno gibanje blaga. Poleg prevozov je potrebno opraviti še uskladiščenje blaga, nakladanje, razkladanje, pakiranje, količinsko in kakovostno kontrolo blaga, zavarovanje, carinsko posredovanje (če gre za gibanje blaga prek državnih oziroma carinskih meja), financiranje itd.

V svoji diplomski nalogi bom predstavil splošno TIR konvencijo ter TIR zvezek in njegove postopke, ki potekajo ob njegovi uporabi, obseg uporabe TIR zvezka ter njegov pomen nekoč in danes.

1.1 PREDSTAVITEV PROBLEMA

V praksi smo ugotovili, da prihaja pri uporabi TIR zvezka do nekaterih nejasnosti, in sicer tako s strani carinskih organov kot tudi s strani prevoznikov. Težave se pojavljajo zaradi različnega pojmovanja uporabe TIR zvezka pa tudi zaradi čisto administrativnih težav pri izpolnjevanju TIR zvezka in administrativnem postopku.

Od uveljavitve same konvencije do danes je bil pred leti izdan priročnik, ki je zajemal vse potrebno za uporabo konvencije TIR, vendar je prišlo med tem časom do določenih sprememb, ki nekatera področja uporabe drugače urejajo.

1.2 NAMEN IN CILJI NALOGE

Namen diplomske naloge je na kratko predstaviti način poteka tranzitnega postopka z uporabo TIR zvezka, njegove dobre ter slabe lastnosti, načine uporabe TIR zvezka, njegovo uporabo nekoč in danes ter nastanek. Cilj izdelave diplomske naloge je seznanjanje s samim postopkom TIR zvezka ter zbir najpomembnejših podatkov o postopku TIR na enem mestu.

1.3 OMEJITEV NALOGE

Pri izdelavi diplomske naloge sem se srečal s pomanjkanjem pisnih podatkov oziroma knjižne literature, saj je večinoma že zastarela in nepopolna. Tako sem večino podatkov za izdelavo diplomske naloge pridobil prek spleta. Izjema je podjetje GIZ Intertransport, kjer so mi nudili veliko pomoč.

1.4 METODE DELA

V diplomski nalogi sem uporabil induktivno-deduktivne metode, komparativne metode, metode deskripcije in metode kompilacije.

Induktivno-deduktivno metodo sem uporabil pri raziskovanju prek spleta, kjer sem podatke primerjal glede na strokovna dejstva oziroma izjave strokovnjakov.

2 TRANZITNI POSTOPEK

2.1 KAJ JE TRANZITNI POSTOPEK

Tranzitni postopki so eni od carinskih postopkov in zajemajo vsa gibanja carinskega blaga med odpremnim in namembnim carinskim organom.

Ta gibanja so lahko:

- prenos carinskega blaga prek carinskega območja;
- prenos carinskega blaga med mejnim carinskim organom in carinskim organom v notranjosti carinskega območja;
- prenos carinskega blaga med carinskimi organi v notranjosti carinskega območja;
- prenos carinskega blaga med carinskim organom v notranjosti carinskega območja in mejnim carinskim organom;
- prenos carinskega blaga med vstopnim mejnim in izstopnim mejnim carinskim in organom carinskega območja.

Odpremni carinski organ je tisti carinski organ, pri katerem se začne tranzitni postopek s prepustitvijo blaga v tranzitni postopek.

Namembni carinski organ je tisti organ, pri katerem se konča tranzitni postopek s predložitvijo blaga skupaj z ustreznimi dokumenti.

2.2 KDAJ JE POTREBNO ZAČETI CARINSKI POSTOPEK

Tranzitni postopek je potrebno začeti samo za blago, katerega uvoz ni prepovedan. Carinski organ za blago v tranzitnem postopku odredi potrebne ukrepe carinskega nadzora za zagotavljanje istovetnosti blaga in izvajanje prepisanega tranzitnega postopka. Za eno vozilo je mogoče začeti več tranzitnih postopkov. Za tranzitni postopek veljajo enaka določila kot za vse druge carinske postopke glede predložitve blaga, vložitve in sprejema deklaracije.

Tranzitni postopek je treba izpeljati vedno, kadar želi zavezanec carinsko blago, ne da bi bilo treba vanj obračunavati uvozne dajatve in uporabiti druge ukrepe trgovske politike, prepeljati iz enega kraja v drug kraj na carinskem območju. To velja tudi v primeru, če sta oba carinska mejna prehoda, kjer se tranzitni postopek začne oziroma tudi zaključi, na domačem carinskem območju.

Poleg carinskega blaga je predmet tranzitnega blaga tudi domače blago, ki je deklarirano za izvoz; le-to mora biti zaradi posebnih ukrepov, ki se uporabljajo pri izvozu blaga, pod strožjim carinskim nadzorom.

2.3. KAKO SE LAHKO IZPELJE TRANZITNI POSTOPEK

Tranzitni postopek se lahko izpelje na sledeče načine:

- z NCTS postopkom;
- z uporabo zvezka TIR, če se je prevoz začel ali končal izven carinskega območja; ali če gre za pošiljke blaga, ki morajo biti razložene na carinskem območju in so prepeljane z blagom, ki bo razloženo v drugi državi; ali če gre za prevoz med dvema krajema na carinskem območju prek tujega carinskega območja;
- z uporabo ATA zvezka kot tranzitnega dokumenta;
- po pošti (vključno s paketno pošto); z uporabo drugih dokumentov, če je tako določeno s predpisom, ki ureja poenostavitve formalnosti v tranzitnih postopkih.

2.4. CARINSKI DOLG

2.4.1 SPLOŠNO

Carinski dolg pri uvozu nastane s sprostitevjo v prost promet blaga, zavezanega uvoznim dajatvam, ali z vnosom takšnega blaga v postopek začasnega uvoza z delno oprostitvijo uvoznih dajatev. Carinski dolg lahko nastane tudi z nezakonitim vnosom blaga; z nezakonito odstranitvijo blaga izpod carinskega nadzora; z neizpolnitvijo ene od obveznosti, ki veljajo za blago, zavezano uvoznim dajatvam, ali izhajajo iz zadrževanja blaga v začasni hrambi; ali iz uporabe carinskega postopka, v katerega je bilo dano.

2.4.2 ČAS NASTANKA CARINSKEGA DOLGA IN DOLŽNIK

Carinski dolg nastane v trenutku sprejema zadevne carinske deklaracije, v trenutku nezakonitega vnosa blaga, v trenutku odstranitve blaga izpod carinskega nadzora ali v trenutku neizpolnjevanja obveznosti.

Dolžnik je oseba, ki je dolžna plačati carinski dolg. V vseh primerih nastanka carinskega dolga je lahko več dolžnikov, ki so odgovorni solidarno. Tako lahko carinski organi zahtevajo plačilo carinskega dolga od vsakega dolžnika.

Dolžnik je oseba, ki je s svojim ravnanjem (z dejanjem, dopustitvijo ali opustitvijo) povzročila nastanek carinskega dolga.

Ta oseba je lahko:

- deklarant;
- oseba, ki je nezakonito vnesla blago;
- oseba, ki je odstranila blago;
- oseba, ki je kršila obveznosti iz postopka ali začasne hrambe;
- oseba, ki je blago porabila v prosti coni.

Poleg navedenih so lahko dolžniki tudi osebe, ki so bile udeležene pri teh dejanjih oziroma bi morale vedeti, da se kršijo carinski predpisi, kot tudi osebe, ki so zadevno blago pridobile ali posedovale.

Pri odstranitvi izpod carinskega nadzora je dolžnik tudi oseba, ki bi morala izpolniti obveznosti iz začasne hrambe ali iz carinskega postopka glede predmetnega blaga.

2.4.3 OBRAČUN CARINSKEGA DOLGA

Ko carinski organ ugotovi vse potrebne podlage za obračun carinskega dolga, izračuna višino carinskega dolga in opravi vknjižbo (vnos v računovodske evidence) carinskega dolga.

Carinski dolg se obračuna:

- na obrazcu enotne upravne listine (EUL);
- na obrazcu za obračun dajatev v potniškem prometu;
- z odločbo, ki jo izda pristojni carinski organ.

Za izdajo odločbe in vknjižbo zneska dajatev je pristojen tisti carinski organ, na območju katerega je bila sprejeta carinska deklaracija.

3 TIR KONVENCIJA

Konvencija TIR je carinska konvencija o mednarodnem prevozu blaga na podlagi zvezkov oziroma carnetov TIR. Začetki konvencije segajo v leto 1959. Danes veljavno konvencijo je 14. novembra 1975 podpisala Ekonomska komisija za Evropo pri Združenih narodih (United Nations Economic Commission for Europe – UNECE), uveljavila pa 20. marca 1978. Konvencija šteje 65 držav članic, med katerimi je tudi Evropska gospodarska skupnost (EGS) kot carinska unija. V obdobju od leta 1975 do danes je dokazala, da je ena najuspešnejših mednarodnih transportnih konvencij (UNECE 2005b,1).

Konvencija je bila v skladu z razvojem sodobnih transportnih tehnologij in potrebami transporta od leta 1975 več kot dvajsetkrat spremenjena in dopolnjena.

1. faza revizijskega procesa je bila uspešno končana leta 1997, vsebovala je kontrolo nad porastom sistema TIR v transportnih podjetjih in nacionalnih združenjih, kontrolo nad izdajo TIR itd. Njene dopolnitve so začele veljati 17. februarja 1999 v vseh državah pogodbenicah.

2. faza revizijskega procesa je začela veljati 12. maja 2002, jasno in nedvoumno je določila pravne in upravne odgovornosti carinskih organov, špediterjev in mednarodne organizacije ter postala odgovorna za učinkovito podobo in delovanje sistema mednarodne garancije.

3. faza revizijskega procesa se je pričela leta 2000 s ciljem uporabe sodobnega elektronskega sistema za obdelavo in prenos podatkov (UNECE 2005a,4).

Leta 1994 so države pogodbenice, sekretariat UNECE in Mednarodna unija za cestni transport (Internacional Road Transport Union – IRU) sprejele več kratkoročnih ukrepov za zavarovanje sistema TIR, ki je zaradi poskusov organiziranega kriminala na področju prevoza blaga po sistemu TIR zašel v velike težave. K tem ukrepom spada tudi ustanovitev mednarodnega standardiziranega elektronskega sistema obdelave in prenosa podatkov (SAFETIR). Veliko carinskih administracij ima svoje poslovanje že prilagojeno temu sistemu TIR. Da bi sistem TIR dolgoročno stabilizirali, je leta 1995 delovna skupina strokovnjakov pri UNECE začela pripravljati obsežne spremembe, katerih cilj je vzpostavitev stabilnega, transparentnega, modernega in globalnega carinsko-tranzitnega sistema (UNECE 2005b, 3).

Namen Konvencije TIR je maksimalna poenostavitev prevoza blaga s cestnimi vozili ali kontejnerji ter nudenje kar največje garancije in poenostavitve administrativnih postopkov v obmejnih carinskih uradih tranzitnih držav. Dovoljuje tudi prevoz polpriklopnikov in kontejnerjev na različne načine.

3.1 PODROČJA UPORABE TIR KONVENCIJE

Ta konvencija se uporablja za prevoz blaga s cestnimi vozili, skupinami vozil ali zabojniki brez vmesnega pretovarjanja tovora čez eno ali več meja med uradom odhoda ene pogodbenice in namembnim uradom druge ali iste pogodbenice, če se del prevoza med začetkom prevoza TIR in njegovim koncem opravi po cesti.

Za uporabo določb te konvencije je treba prevozno operacijo opravljati s cestnimi vozili, skupinami vozil ali zabojniki, predhodno odobrenimi pod pogoji ali drugimi cestnimi vozili, skupinami vozil ali zabojniki pod pogoji, ki so predhodno določeni, ali cestnimi vozili oziroma posebnimi vozili, kot so avtobusi, žerjavi, stroji za pometanje, stroji za izdelovanje betona itd., ki so izvožena in se zaradi tega štejejo kot blago, ki potuje z lastnimi sredstvi od urada odhoda do namembnega urada pod določenimi pogoji. Če ta vozila prevažajo tudi drugo blago in se ustrezno uporabljajo pogoji prevozne operacije, so mogoče le z jamstvom organizacij v skladu z določbami. Na podlagi zvezka TIR v skladu z vzorcem iz priloge 1 te konvencije.

3.2 NAČELA TIR KONVENCIJE

Konvencija TIR temelji na štirih osnovnih principih:

- sposobnost prevoznih sredstev za prevoz blaga pod carinsko zalivko (pravilno zavarovan prostor za blago);
- mednarodna garancija za blago, ki se prevažajo;
- zvezek TIR kot spremni dokument;
- medsebojno priznavanje carinskih kontrol, kar je pogoj za pravilen in hiter transport blaga v mednarodnem prometu.

Konvencija dovoljuje, da blaga v tranzitnih uradih ni potrebno pregledati, ker se to opravi v odpremnem in namembnem kraju, prav tako ni potrebno plačevati uvoznih in izvoznih dajatev, razen če gre za sumljivo blago oziroma pošiljko. Tako Konvencija omogoča hitrejši in cenejši pretok blaga, ker se dokument izda in izpolni v državi, v kateri se tranzit prične in velja v vseh državah pogodbenicah te konvencije. Tranzitni postopek se poceni, ker je zavarovanje omogočeno preko enotnega sistema zavarovanj, tako ni potrebno v vsaki posamezni državi pridobiti ustreznega instrumenta za zavarovanje morebitnega carinskega dolga.

3.3 KAJ DOLOČA TIR KONVENCIJA

Konvencija TIR določa, da je prevoz blaga možen, če so cestna vozila in kontejnerji zgrajeni tako, da dostop v notranjost ni mogoč, vsaka kršitev tega pravila pa bi pustila jasne sledi. Da bi onemogočili dostop v notranjost in poenotili kriterije, katero vozilo ustreza minimalnim pogojem varnosti, so vozila konstruirana tako, da ustrezajo zahtevam pravilnika o tehničnih pogojih za cestna vozila, usposobljena za prevoze v mednarodnem cestnem transportu po sistemu TIR.

Nosilec celotnega sistema TIR je IRU, ki ima sedež v Ženevi. Države članice IRU nastopajo kot garantne organizacije nasproti carinskim upravam. V Sloveniji deluje garantno združenje Intertransport, ki izdaja zvezke TIR. Države pogodbenice Konvencije imajo na svojem ozemlju jamstvene organizacije, ki so članice IRU, nasproti IRU prevzamejo vse svoje obveznosti, ki bi nastale v zvezi z garancijo (npr.

dajatve). Izterjavo dajatev lahko prevzame tudi druga jamstvena organizacija te iste organizacije, če izterjava na prvotnem ozemlju ni bila uspešna.

Da bi kar najbolj razširili uporabo sistema TIR v vseh državah, ki bi ga želele uporabljati, je Konvencija TIR na razpolago vsem državam članicam OZN. Konvencijo upravlja odbor, katerega članice so lahko vse pogodbene stranke. Odbor se sestane vsako leto in prouči morebitna vprašanja pri uporabi konvencije ter odloča o morebitnih spremembah in dopolnitvah.

Ko se bo revizija Konvencije TIR končala, bo sistem TIR dobro pripravljen na prihodnje zahteve učinkovitega mednarodnega transporta in trgovine. Konvencija bo omogočila vladni nadzor, varnost in po potrebi posredovanje pri zagotovitvi zakonitega carinskega postopka.

3.4 TIR ZVEZEK

Uporaba zvezkov TIR zelo poenostavlja nalogo carinskih organov, trgovinskega ter prometnega operaterja, in sicer zlasti zaradi:

- dostopa do najmanj 57 TIR operativnih državah;
- upravljanja z nizkimi stroški, visoke vrednosti garancije;
- intermodalnosti;
- varnosti v dobavni verigi;
- zmanjšanih zamud in stroškov za mednarodni tranzit blaga;
- trgovinskih olajšav: blago se giblje preko mednarodnih meja s čim manjšim vplivom;
- spodbujanja mednarodne trgovine;
- gospodarske koristi za posameznike in narode.

Poleg navadnega TIR zvezka poznamo še eno oznako v zvezku, ki se imenuje OPEN TIR CARNET.

To oznako se uporablja, kadar se prevaža težko ali zajetno blago, ki je opredeljeno v Konvenciji TIR kot "vsak težen ali voluminozen predmet, ki ga zaradi njegove teže, velikosti ali narave ni mogoče običajno prevažati niti v zaprtem cestnem vozilu niti v zabojniku".

Če namerava prevažati težen tovor ali zajetno blago, ki ga ni mogoče opraviti v zaprtem cestnem vozilu niti v zabojniku, se mora voznik ali špediter obrniti na svoje združenje pri naročilu TIR Carnets za ta tip voženj. To bo nato lahko izdalo zvezek TIR s potrdilom s krepkimi črkami na naslovnici in vse "volta" z besedami "težko ali voluminozno blago" v angleščini ali "merchandises Pondereuses ou" v francoščini. Tako označen zvezek TIR se včasih imenuje "odprt zvezek TIR". Drugače ni potrebno več nikakršnega posebnega postopka, garancije ali zavarovanja oziroma zahteve v zvezi z izdajo zvezkov TIR za prevoz težkega blaga ali zajetnega blaga.

1. Na začetku prevoza

Zaradi možnosti, da se da blago v sestavu TIR carinskem uradu, ki je najbližje kraju nakladanja, se imetnik zvezka TIR izogne:

- obveznosti uporabe storitev tretje strani (posredniki pri pošiljanju ali carinski posredniki) in s tem razkrivanju zaupnih trgovinskih podatkov potencialni konkurenci;
- obveznosti pologa ali pridobitve nacionalne finančne garancije, ki je pogosto zelo draga;
- obveznosti uporabe nacionalnih tranzitnih postopkov v državi odhoda.

2. Na meji

Zvezek TIR ima prednosti v smislu poenostavitve formalnosti pri prečkanju meje:

- enostavna kontrola dokumentacije in vizualni pregled pečatov;
- nepotrebnost carinskih uvoznih formalnosti na meji;
- ni potrebe po tem, da bi se blago dalo pod nacionalni tranzitni sistem in bi se morala pridobiti nacionalna finančna garancija za vsak prevoz, kar bi pomenilo izgubo zgornjih ugodnosti;
- koristi mednarodno priznanega postopka TIR, ki temelji na vzajemnem priznavanju carinskega nadzora.

3. Na cilju

Zvezek TIR omogoča imetniku:

- da gre neposredno na ciljni carinski urad, kjer se bo prevoz TIR zaključil in kjer lahko uvoznik nadaljuje z zaključevanjem potrebnih uvoznih formalnosti;
- da se mu takoj vrne pravilno ožigosan zvezek TIR s strani carinskih organov ter dobi tudi elektronsko potrditev o zaključku prevoza TIR preko Safe TIR.

Karnet TIR je mednarodna oblika tranzitne deklaracije, ki se izda za vsako vozilo posebej in za vsak mednarodni prevoz blaga posebej. Obstajata dve vrsti karnetov: karnet s šestimi listi talona za prevoz iz ene v drugo državo in karnet s štirinajstimi listi, kadar gre za prevoz prek več držav. Obrazec karneta TIR je predpisan in enak v vseh državah. Gre za zvezek s platnicami in ustreznim številom listov. Na prvi strani platnic so navedeni podatki o izdajatelju, številka, rok veljavnosti, ime prevoznika, odhodni in namembni carinski urad, celotna vrednost blaga ter podpis in pečat izdajatelja. Na drugi strani platnic je garancija prevoznika in garanta ter njune obveznosti. Vsak list v zvezku pa je sestavljen iz talona, opisa vozila in postopkov carinskega urada ter iz manifesta blaga. Kupon je del lista iz zvezka TIR, ki se iz tega iztrga.

V zvezku so beli listi, ki služijo za odpiranje postopka TIR pri odhodnih oziroma vstopnih medpotnih carinskih uradih, in zeleni listi, ki služijo za zapiranje postopka TIR. Zeleni kupon je razdeljen na spodnji manjši in zgornji večji del. Tega zadrži namembni carinski urad, spodnji manjši del pa se vrne odhodnemu carinskemu uradu kot potrdilo prejema. Talon je del lista, ki ostane v zvezku TIR. Kuponi in taloni so med seboj ločeni s perforacijo, da je kupon mogoče ločiti od talona. Postopek TIR dovoljuje udeležbo največ štirim odhodnim in namembnim carinskim

uradom, ki so lahko v različnih državah. Postopek carinskega nadzora po karnetu TIR poteka tako, da odhodni carinski urad potrdi zvezek TIR na talonu in kuponu. Odruga kupon št. 1 in ga arhivira. Izhodni carinski urad pri izhodu iz države izpolni in potrdi talon in kupon št. 2. Spodnji del kupona pošlje odhodnemu carinskemu uradu, zgornji del kupona pa odloži v arhiv. Odhodni carinski urad po prejemu potrdila zapre postopek TIR v svojem kontrolniku. Za namen tega postopka se carinsko območje Skupnosti šteje za enotno območje.

Poznamo dva načina uporabe TIR zvezka: navadni TIR zvezek ter NCTS TIR. Uredba Komisije (ES) št. 1192/2008, z dne 17. novembra 2008, o spremembi Uredbe (EGS) št. 2454/93, o določbah za izvajanje Uredbe Sveta (EGS), št. 2913/92, o carinskem zakoniku Skupnosti (v nadaljevanju izvedbena uredba), od 1. januarja 2009 predpisuje uporabo tehnike za obdelavo podatkov za operacije TIR, ki se opravljajo na carinskem območju Skupnosti, da se zagotovi učinkovita izmenjava podatkov in enaka raven carinske kontrole, ki se izvaja v okviru skupnostnega/skupnega tranzitnega postopka. Obveznost predložitve podatkov iz zvezka TIR se lahko opusti le v izjemnih primerih, kadar NCTS ali aplikacija za vložitev deklaracije ne delujeta ali kadar mrežna povezava med tema dvema sistemoma ne deluje.

V skladu s 3. točko člena 454 izvedbene uredbe mora imetnik zvezka TIR pri carinskem uradu odhoda ali vnosa predložiti podatke iz zvezka TIR s tehniko za obdelavo podatkov v skladu s strukturo in ustreznimi podatki, določenimi v prilogah 37a in 37c izvedbene uredbe. Pravilnik o izpolnjevanju EUL, elektronskem poslovanju s Carinsko upravo Republike Slovenije in o drugih obrazcih, ki se uporabljajo v carinskih postopkih, v 1. odstavku 4. člena določa, da se elektronsko poslovanje s CURS lahko izvaja na podlagi sprejetih pogojev in pravil za elektronsko poslovanje s CURS, ki so objavljeni na njeni spletni strani.

Imetniki zvezkov TIR bodo za pošiljanje podatkov v NCTS lahko uporabljali tudi storitve tretjih oseb (carinski zastopniki, špediterji), ki izpolnjujejo zgoraj navedene pogoje in pravila ter vlagajo elektronske carinske deklaracije za skupnostne/skupne NCTS tranzitne postopke. Pri tem bi šlo zgolj za zajem in posredovanje podatkov iz zvezka TIR v predpisani elektronski obliki v sistem NCTS. Ob uporabi veljavnega zvezka TIR, ki je mednarodno veljavno dokazilo o zavarovanju, dodatno zavarovanje morebitnega carinskega dolga ni potrebno. Za postopke TIR je potrebno v NCTS-u uporabiti vrsto zavarovanja s šifro »B« in vrsto dokumenta s šifro »952«.

Tok sporočil v NCTS-u omogoča sledenje poteka tranzita na način, kot to poteka za skupnostne/skupne tranzitne postopke, tudi za tranzitne TIR postopke na območju EU. Uporaba elektronskih podatkov odpravlja potrebo po vrnitvi ustreznega dela kupona št. 2 zvezka TIR na carinskem območju Skupnosti, kadar koli je uporabljen NCTS. Zaradi elektronskega postopka se pričakuje hitrejši konec in zaključek postopka TIR ter posledično manjše število nepotrebnih poizvedovalnih postopkov.

Zvezek TIR bo še naprej moral biti predložen skupaj s spremno tranzitno listino (STL), vozilom in blagom. Podatki iz zvezka TIR se uporabijo za določitev kakršnih koli pravnih posledic, ki izhajajo iz razhajanja med elektronskimi podatki iz zvezka TIR in podatki iz zvezka TIR.

Postopki pri uradu odhoda/vstopa

- v polju za vrsto deklaracije (tretje podpolje polja 1) se uporabi »zvezek TIR«: deklariranje uradov tranzita ni možno;
- predložene listine/potrdila in dovoljenja (polje 44): vrsta dokumenta "952" se uporabi za posamezen postopek TIR, ne glede na ostale predložene listine;
- v polje Referenčna številka dokumenta se vnese oznaka zvezka TIR.
- v polje za glavnega zavezanca (polje 50) se vnesejo podatki o imetniku zvezka TIR iz polja četrtega kupona;
- zavarovanje (polje 52) pri NCTS/TIR postopkih: veljaven zvezek TIR je mednarodno veljaven instrument zavarovanja in je podlaga za uporabo vrste zavarovanja "B";
- oznaka zvezka TIR se vnese v polje Druga evidenčna številka.

Po prepustitvi sistem NCTS samodejno generira STL, ki se natisne, pripne h kuponu št. 2 zvezka TIR in vrne imetniku. Kupon št. 1 se odstrani iz zvezka in shrani v uradu odhoda/vstopa. V polje 2 talona št. 1 se vpiše MRN.

Postopek pri namembnem uradu

V namembnem uradu/uradu izstopa se po prejemu pošiljke TIR evidentira prispetje blaga in uradu odhoda/vstopa pošljejo rezultati kontrole. Ustrezen kupon št. 2 se iztrga in oba njegova dela shranita. Uporaba NCTS odpravlja potrebo po vrnitvi ustreznega dela kupona št. 2 zvezka TIR uradu odhoda/vstopa na carinskem območju Skupnosti. Talon št. 2 se v namembnem uradu/uradu izstopa izpolni v celoti.

Pooblaščeni prejemniki

Pooblaščeni prejemnik, ki ima ustrezno dovoljenje Carinske uprave Republike Slovenije, sme v prostorih, določenih v dovoljenju, prejemati blago, ki prispe po postopku TIR. V skladu s postopkom, določenim v dovoljenju, pooblaščeni prejemnik izpolni naslednje obveznosti:

- takoj obvesti namembni urad o prihodu blaga (obvestilo o prispetju), vključno z informacijami o nepravilnostih in dogodkih med prevozom;
- počaka na dovoljenje za raztovarjanje;
- rezultate raztovarjanja nemudoma vnese v svojo evidenco;
- najpozneje tretji dan po prihodu blaga pošlje namembnemu uradu pripombe o raztovarjanju.

Pooblaščeni prejemnik zagotovi, da se zvezek TIR in STL takoj predložita namembnemu uradu, ki izpolni talon št. 2 in zagotovi, da se zvezek TIR vrne imetniku ali osebi, ki ga zastopa. Namembni urad odstrani in obdrži kupon št. 2 zvezka TIR. Delni razovor prejetega blaga pri pooblaščenem prejemniku ni dovoljen.

Delni natovor in delni razovor blaga

V primerih, ko se blago natovori pri več različnih carinskih uradih na območju Skupnosti, je treba najprej končati predhodni postopek NCTS/TIR. Po natovoru blaga je treba začeti nov postopek NCTS/TIR za vse blago, vključno s tistim, ki je bilo predhodno natovorjeno pri drugem carinskem uradu. V teh primerih carinski

uradi, pri katerih se blago dotovori, nastopajo v obeh vlogah: najprej kot namembni urad in nato kot urad odhoda. V zvezek TIR se vpišejo blago, ki se dotovori, in nove carinske oznake.

Pri delnem raztovoru pošiljk pri več različnih namembnih uradih se postopa podobno, kot je navedeno prej. Pri namembnem uradu se prejšnji postopek NCTS/TIR konča v celoti in raztovori del blaga. Za blago, ki nadaljuje pot, je treba pri istem carinskem uradu vložiti v NCTS novo deklaracijo. Vse urade odhoda in vse namembne urade mora imetnik vpisati v zvezek TIR ob predložitvi blaga in zvezka pri prvem uradu odhoda. Največje skupno število vključenih uradov odhoda in namembnih uradov skupaj je štiri (2 + 2, 1 + 3 ali 3 + 1).

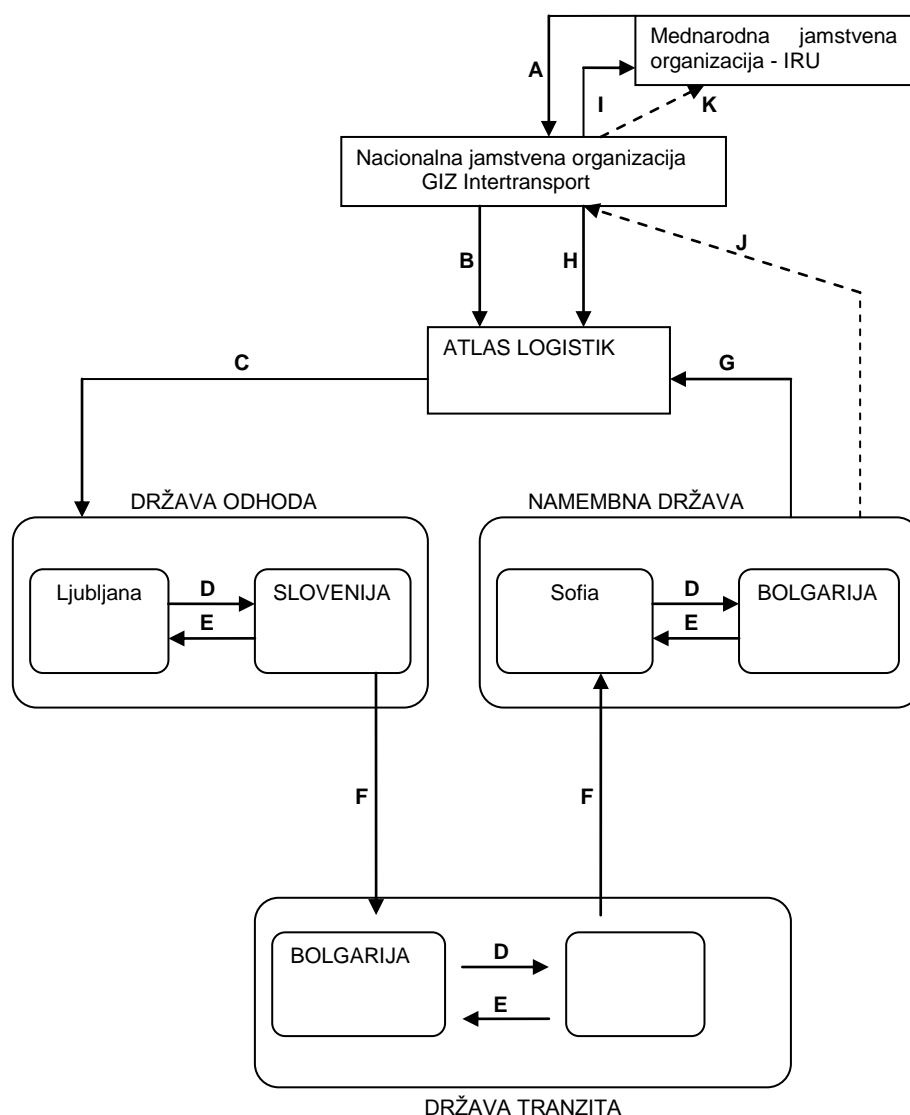
Uporaba zvezka TIR kot dokazila o skupnostnem statusu blaga

Kadar se zvezek TIR kot dokazilo predloži mejnemu carinskemu uradu, vložitev deklaracije NCTS/TIR ni potrebna.

Kadar se zvezek TIR kot dokazilo o skupnostnem statusu predloži carinskemu uradu, ki ni mejni, je postopek enak, kot je navedeno prej, le da je treba za blago, vpisano v zvezek TIR, vložiti deklaracijo NCTS/TIR.

Pomožni postopek (priloga 37d izvedbene uredbe)

Pomožni postopek se uporabi v primeru nedostopnosti informacijskega sistema na strani carine, informacijskega sistema na strani gospodarskih subjektov ali sistema za izmenjavo podatkov z gospodarskimi subjekti. V primeru nedostopnosti informacijskega sistema na strani gospodarskih subjektov ali sistema za izmenjavo podatkov uporabo odobri pomožnega postopka carinski organ. Pomožni postopek v primeru nedostopnosti NCTS v uradu odhoda/vstopa se izvede na podlagi zvezka TIR (t. i. OTS). Urad odhoda/vstopa izpolni ustrezna kupona št. 1 in 2 ter talon št. 1 zvezka TIR. V primeru uporabe pomožnega postopka ni mogoč konec oziroma zaključek postopka TIR v NCTS.

Slika1: Nazoren shematski prikaz TIR postopka (vir: mag. Stanislav Mikuž, Prevoz blaga pod okriljem konvencije TIR, 2002)

A mednarodna JAMSTVENA organizacija IRU (UNION INTERNATIONALE DES TRANSPORTS) deli svojim članicam – nacionalnim organizacijam posameznih držav (v Sloveniji je to ITT – Intertransport Ljubljana) TIR zvezke.

B Nacionalna jamstvena organizacija nadalje deli TIR zvezke uporabnikom - prevoznikom.

C Prevoznik predstavi izpolnjen TIR zvezek carinskemu uradu v državi, kjer prične postopek TIR. Carinski organ »odpre postopek TIR« na način, opisan v sledečih poglavjih.

D Pod nadzorom TIR zvezka blago potuje od odhodne carinarnice v izstopno carinarnico.

E Izstopna oz. namembna carinarnica pošlje odhodni oz. vstopni carinarnici odrezek Kupona 2 (zelen list) kot potrditev izstopa.

F Prevoznik predstavi zvezek carinskemu uradu naslednje države.

G Po končanem postopku TIR prevoznik zadrži zaključen TIR zvezek. Postopek TIR je končan, ko je blago predano carinskemu uradu v namembni državi.

H Uporabnik TIR zvezka le-tega po pravilno končanem postopku TIR vrne nacionalni organizaciji, ki mu ga je izdala.

I Nacionalna jamstvena organizacija preveri, če je postopek TIR po konkretnem zvezku pravilno zaključen in le-tega vrne Mednarodni organizaciji (IRU), ki preveri pravilnost posameznih zvezkov in po potrebi posreduje pri nacionalnih združenjih v smislu odprave nepravilnosti.

J Namembni carinski organ o vsakem zaprtem TIR zvezku enkrat tedensko obvešča nacionalno jamstveno organizacijo preko CURS-a. V Sloveniji je to Intertransport v Ljubljani.

K Nacionalna organizacija posreduje podatke o vseh zaprtih TIR zvezkih mednarodnemu združenju IRU v Ženevo, kjer ob fizični vrnitvi zvezka primerjajo regularnost zaprtja TIR zvezka

3.5 POGOJI UPORABE TIR ZVEZKA

V Republiki Sloveniji so carinarnice pooblašene, da za prevoznike ali proizvajalce na svojem območju izdajo izkaz o odobritvi vozila ali zabojnika za prevoz blaga pod carinskim zakonom. Carinarnica lahko izda izkaz o odobritvi za cestna vozila, ki so registrirana na njenem območju: za cestna vozila, pri katerih registracija ni potrebna in če imajo lastniki ali uporabniki stalno bivališče na njenem območju. Garantna organizacija v Republiki Sloveniji je: GIZ Intertransport p. o., Tivolska cesta 50, Ljubljana, ki je poleg tega tudi distributer zvezkov TIR.

- **Odobritev v fazi proizvodnje vozil in zabojnikov**

Za cestna vozila in zabojnike, ki se proizvajajo v serijah določenega tipa sme carinski organ na zahtevo lastnika, uporabnika ali proizvajalca izdati odločbo o odobritvi za prevoz pod carinskimi oznakami – po tipu konstrukcije, če ustrezajo pogojem iz Pravilnika o tehničnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati cestna vozila v mednarodnem prometu za prevoz pod carinskim obeležjem – dodatka 2 in 7 h Konvenciji TIR 1975 (MP 9/92).

Na podlagi odločbe carinskega organa se izda izkaz o odobritvi za prevoz pod carinskimi oznakami (z veljavnostjo dveh let), ki mora spremljati vsako vozilo. Tak izkaz, ki mora biti izdelan v skladu z obrazcem, predpisanim v dodatku 4 h Konvenciji TIR 1975, vsebuje številko in datum odločbe carinskega organa ter registrsko oznako vozila. Pri zahtevnejših tipih konstrukcij imenuje carinski organ

komisijo, v katero lahko poleg svojih delavcev vključi tudi strokovnjaka tehniške stroke in predstavnika jamstvene organizacije.

- **Odobritev v fazi pred uporabo posameznega vozila ali zabojnika za postopek TIR**

Na zahtevo lastnika, uporabnika ali njegovega zastopnika opravi komisija carinskega organa pregled vozila/zabojnika in preveri, ali izpolnjuje tehnične pogoje iz dodatka 2 h Konvenciji TIR 1975. Če jih, izda carinski organ izkaz o odobritvi v smislu obrazca iz dodatka 4 h Konvenciji TIR 1975 z veljavnostjo dveh let. Po izteku tega roka je treba dovoljenje obnoviti.

- **Odobritev v fazi pred in med uporabo posameznega vozila ali zabojnika za postopek TIR**

Kadar carinski organ ugotovi, da ima vozilo ali zabojnik z vidika tehničnih pogojev večje pomanjkljivosti, ne izda odobritve. Če pa je ta že izdana, mora zahtevati, da se vozilo vrne (vzpostavi) v brezhibno stanje, o čemer vpiše opombo v polje 10 izkaza o odobritvi. O primerih vpisanih opomb v polje 10 tujega izkaza o odobritvi mora carinski organ obvestiti carinsko upravo.

Ko je domače vozilo ali zabojnik vrnjen v brezhibno stanje, ga komisija carinskega organa pregleda in odobri, nato pa izkaz obnovi, in sicer tako, da vpiše v polje 11 izkaza zaznamek, s katerim razveljavi prejšnje pripombe.

Vozilo, ki ima v izkazu (v polju 10) vpisano opombo, ne sme biti uporabljeno za prevoz pod zvezkom TIR vse dotlej, dokler ni taka opomba razveljavljena z zaznamkom v polju 11.

Tujemu vozilu ali zabojniku, ki je že na našem ozemlju in ima (npr. zaradi nesreče ali okvare) večje pomanjkljivosti, carinski organ dovoli – ob uporabi potrebnih varnostnih ukrepov za zagotovitev carinskega nadzora (carinsko zapiranje) nad nedostopnostjo blaga – odhod iz države, o čemer mora vpisati opombo v polje 10 (datum, podpis, žig). Kadar ustrezni ukrepi carinskega nadzora niso izvedljivi, carinski organ ne sme dovoliti nadaljnje vožnje z istim vozilom. V takem primeru na zahtevo prevoznika dovoli pretovor blaga na drugo vozilo ali pa se mora ravnati po določbah Carinskega zakona.

O vsakem takem primeru sestavi carinski organ zapisnik. Vzorec zanj je vpet v vsak zvezek TIR na zadnjem listu (za manifesti – prijavami) vprašanj, ki nam pomagajo natančno opredeliti zadani problem. Vprašanja, na katera iščemo odgovore, predstavljajo naš problem. Jasno naj bo opredeljeno, kakšen praktični primer nameravamo rešiti.

- **Zabojniki**

V sistemu TIR so zabojniki obravnavani neodvisno od sistema po Carinski konvenciji o kontejnerjih (Ur. list FLRJ – Mednarodne pogodbe št. 1/61), tako da zanje niso potrebni posebni jamstveni sistemi. Tehnični pogoji, ki jih morajo zabojniki izpolnjevati glede carinske zaprtosti, so določeni v dodatku 7 h Konvenciji TIR 1975.

- **Težak in zajeten tovor**

Ker je dovoljen prevoz tako težkega kot zajetnega blaga, ki ga je mogoče le deloma zapreti oz. pokriti (npr. avtomobilov), je v primerih, kadar gre za prevoz blaga, ki je na zvezku označeno kot težko oz. zajetno blago, dopustno ustrezno zavarovanje za preprečitev odvzema ali zamenjave blaga oz. za preprečitev uporabe vozila ali zabojsnika v nezakonite, tihotapske namene.

3.6 UPORABA TIR ZVEZKA KOT DOKAZILA

Za dokazovanje skupnostnega statusa blaga imetnik zvezka TIR na vse ustrezne kupone uporabljenega zvezka TIR razločno vpiše v prostor za opis blaga oznako T2L in zvezek TIR predloži uradu odhoda v overitev. Kadar se zvezek TIR nanaša na skupnostno in neskupnostno blago, se ti dve kategoriji navedeta ločeno, oznaka T2L pa se vnese tako, da se jasno nanaša le na skupnostno blago. Carinski urad odhoda/izstopa iz Skupnosti izpolni in overi ustrezno število kuponov zvezka TIR ter evidentira dokazilo o statusu blaga – zvezek TIR. Carinski urad v polju za opis blaga potrdi zaznamek T2L s podpisom in pečatom. Kadar se zvezek TIR kot dokazilo predloži mejnemu carinskemu uradu, vložitev deklaracije NCTS/TIR ni potrebna.

Kadar se zvezek TIR kot dokazilo o skupnostnem statusu predloži carinskemu uradu, ki ni mejni, je postopek enak, kot je navedeno prej, le da je treba za blago, vpisano v zvezek TIR, vložiti deklaracijo NCTS/TIR.

3.7 ZAVAROVANJE

Ker je v tranzitnem postopku večja nevarnost, da blago izgine (dajatve za to blago niso bile plačane) in ne pride na cilj (do namembnega carinskega urada), veljajo za ta postopek posebne določbe o zavarovanju. Da se lahko blago prepusti v tranzitni postopek, mora biti predloženo ustrezno zavarovanje. To je lahko skupno zavarovanje (velja za več tranzitnih postopkov), ki temelji na izdanem dovoljenju, ali posamezno zavarovanje (velja za en tranzitni postopek). Posamezno zavarovanje se lahko da v obliki gotovinskega pologa, kuponov za posamezno zavarovanje, ki jih izda garant, ali v obliki garantne izjave.

3.8 VRSTE BLAGA, KI SE NE SME OZ. NE MORE UPORABITI Z UPORABO TIR ZVEZKA

Z jamstvom zvezka TIR je prevoz določenega blaga v celoti prepovedan. Drugo blago, imenovano "za tihotapljenje primamljivo blago", pa je mogoče prevažati po strogih pravilih in postopkih.

Ko se naroča zvezek TIR, je potrebno združenje opozoriti, da se bo prevažalo "za tihotapljenje primamljivo blago". Ob izdaji zvezka TIR združenje odtisne na prvi rumeni list žig MHR/HVG.

Če se potrebuje zvezek TIR za prevažanje "za tihotapljenje primamljivega" blaga, pa to ob izdaji TIR zvezka ni bilo tako označeno, bo to mogoče le, če se o svoji nameri predhodno obvesti združenje. Če želimo, lahko zvezek na rumeni strani najave blaga označimo tudi sami. Brez pologa dodatnega jamstva prevažanje "za tihotapljenje primamljivega blaga" z jamstvom zvezka TIR ni mogoče.

Blago, ki ga je prepovedano prevažati z jamstvom zvezka TIR v vseh državah pogodbenicah, neodvisno od njegove količine in carinske vrednosti:

- alkohol in njegovi derivati, razen piva in vina HS 22. 07.10 in 22.08;
- tobak in izdelki iz njega, razen surovega tobaka HS 24.02.10, 24.02.20 in 24.03.10;
- blago, ki ga je prepovedano prevažati z jamstvom zvezka TIR samo v državah članicah EZ, neodvisno od njegove količine ali carinske vrednosti: goveje, zmrznjeno meso, mleko in smetana, koncentrirana ali z dodatkom sladkorja ali drugih sladil, maslo in druge maščobe in olja, dobljeni iz mleka, banana, brez rajskih smokev, sladkor in kemično čista cukroza, netekoča.

Pri prevažanju "za tihotapljenje primamljivega blaga" moramo upoštevati naslednje varnostne ukrepe:

- Voznik nikoli ne sme sprejeti navodil, ki spreminjajo prevozno pot ali namembno carinarnico. V slučaju kakršnihkoli težav se mora voznik vrniti v kraj nakladanja ali dati blago pod carinski nadzor.
- Dvojniki vseh listin, ki dokazujejo, da je bilo blago pravilno dostavljeno in TIR razdolžen (vključno s CMR ali drugo ustrezno listino) morajo biti pripeti v zvezek TIR, ko se ga vrne združenju.

Neupoštevanje teh pogojev lahko pripelje do pritožb in izključitve iz sestava TIR. Če se dvomi v vrsto blaga, ki je bilo je ponujeno v prevažanje, se stopi v stik s svojim združenjem.

Med prepovedano in "za tihotapljenje primamljivo blago" spadajo naslednji izdelki:

- konji, osli, mezge, mule, živi;
- žive živali, vrste goved;
- prašiči, živi;
- ovce in koze, žive;
- domača perutnina, živa (kokoši, race, gosi, purani in pegatke);
- druge živali, žive;
- meso, goveje, sveže in ohlajeno;
- meso, goveje, zmrznjeno;
- meso, svinjsko, sveže, ohlajeno ali zmrznjeno;
- meso, ovčje ali kozje, sveže, ohlajeno ali zmrznjeno;
- meso konj, oslov ali mul in mezgov, sveže, ohlajeno ali zmrznjeno;
- drugi užitni klavnični proizvodi iz govejega, svinjskega, ovčjega, kozjega ali konjskega mesa in mesa oslov ali mesa mul in mezgov, sveži, ohlajeni ali zmrznjeni;
- meso in užitni odpadki od perutnine iz tar. št. 0105, sveže, ohlajeno ali zmrznjeno;
- drugo meso in drugi užitni mesni klavnični proizvodi, sveže, ohlajeno ali zmrznjeno;
- svinjska slanina in salo, očiščena mesa, in perutninsko salo (netopljeno), sveži, ohlajeni, zmrznjeni, nesoljeni, razsoljeni, sušeni ali prekajeni;
- meso in užitni mesni in drugi klavnični proizvodi, nasoljeni, razsoljeni, sušeni ali prekajeni; užitna moka in zdrob iz mesa ali iz drugih klavničnih proizvodov;
- mleko in smetana, koncentrirana ali z dodatkom sladkorja ali drugih sladil;

- posneto mleko, kislo mleko, kisla smetana, jogurt, kefir in drugo fermentirano ali skisano mleko in smetana, koncentrirana ali ne z dodatkom sladkorja ali drugih sladil, aromatizirana ali z dodanim sadjem ali kakavom;
- sirotka, koncentrirana ali ne, z dodatkom sladkorja ali drugih sladil; izdelki iz naravnih mlečnih sestavin z dodatkom sladkorja ali drugih sladil ali brez njih, ki niso omenjeni in ne zajeti na drugem mestu;
- maslo in druge maščobe in olja, dobljeni iz mleka;
- masti in olja živalskega ali rastlinskega izvora in njihove frakcije, deloma ali v celoti hidrogenirani, interesterificirani, reesterefirirani ali eleidinizirani, rafinirani ali nerafinirani, toda nadalje nepredelani;
- margarina; mešanica in preparati iz masti in olj živalskega ali rastlinskega izvora ali frakcij različnih masti ali olj iz tega poglavja, primerni za prehrano, razen jedilnih masti ali olj in njihovih frakcij iz tar. št. 1516;
- sladkor iz sladkornega trsa in sladkorne pese ter kemično čista saharoza, v trdem stanju;
- drugi sladkorji, vključno s kemično čisto laktozo, maltozo, glukozo ali fruktozo v trdem stanju; sladkor in sirup brez dodatkov za aromatiziranje ali barvil; umetni med ali mešanice naravnega in umetnega medu; karamel sladkor;
- melase, dobljene pri ekstrakciji ali rafiniranju sladkorja;
- sladkor in proizvodi (vključno z belo čokolado) brez kakava.

3.9 TIR IN NCTS

Veljaven zvezek TIR po 1. 1. 2009 ostaja tranzitna deklaracija, podatki iz zvezka TIR pa morajo biti pri carinskem uradu odhoda oz. carinskem uradu vstopa obvezno vloženi tudi v elektronski obliki v sistem NCTS-TIR. Postopek NCTS-TIR se izvaja za skupnostne tranzitne postopke med dvema carinskima uradoma na območju Skupnosti (in služi le za zaključevanje postopkov), v ostalih državah podpisnicah Konvencije TIR se tranzitni postopek TIR še vedno izvaja v papirni obliki z zvezkom TIR. Programska oprema NCTS omogoča uporabnikom enostavno in hitro elektronsko vlaganje ustreznih podatkov v predpisani strukturi v sistem NCTS TIR.

Namen NCTS je lažji zaključek TIR zvezkov ter enaka obravnava v vseh članicah podpisnicah TIR konvencije.

Prednosti NCTS sistema so tako na strani carine kot na strani gospodarstva, predvsem na strani podjetij, ki začenjajo oziroma zaključujejo tranzitne postopke, in na strani prevoznikov. Vse prednosti pa so izkoriščene le, če sistem deluje v velikim obsegu in če so uporabniki povezani s sistemom, ki omogoča pošiljanje elektronskih sporočil.

Slabosti NCTS sistema oziroma spornost z vidika TIR konvencije je v tem, da morajo prevozniki urejevati več formalnosti ob izstopu in vstopu ter plačilu teh formalnosti na carinskem organu.

Problem se pojavi, ko sistem v nekaterih delih ne deluje in postopka NCTS sploh ni mogoče izpeljati ali pa se pojavijo sistemske napake, kar povzroči čakalne vrste oziroma zamudo. Slaba stran sistema je tudi, ker se zaradi njega ukinja papirnato poslovanje in je potrebno vnašati ogromno podatkov, kar lahko pripelje do napak pri vnosu.

Postopek se začne pri odhodnem carinskem organu. Tu je potrebno zagotoviti predvsem ustrezno obliko nadzora (ustrezno vozilo, zalivke, opis blaga, ki omogoča identifikacijo) in ustrezen instrument zavarovanja. Zavedati se je potrebno, da se bo postopek končal šele pri namembnem carinskem organu, ki bo običajno v drugi državi, zato odgovornosti glavnega zavezanca, zavarovanje za morebitno škodo na blagu, še vedno izhajajo iz odločb o uporabi TIR zvezka.

NCTS: sistem deluje na povezavi vseh EU carinskih izpostav v realnem času. Danes je v enotno evropsko komunikacijsko omrežje, znano pod imenom CCN/CSI, povezanih že preko 2.200 carinskih izpostav EU od skupno vseh 2.300. Sistem deluje praktično brez dokumentov, izjema je t. i. obrazec (spremna tranzitna listina), ki služi zgolj za identifikacijo pošiljke na poti in na namembni lokaciji preko t. i. MRN številke, ki je vpisana tudi v obliki črtna kode.

Potrditev prihoda je elektronska, tako da se izognemo morebitnim izgubam dokumentov in poštnim zamudam. Sistem NCTS nudi velike prednosti gospodarskim subjektom, ki sodelujejo v postopku, pod pogojem, da so elektronsko povezani s carino. Za podjetja, ki imajo poenostavitve na področju tranzita (pooblaščen prejemniki in pošiljatelji), je elektronska povezava s carino na področju NCTS obvezna, za vsa ostala, ki se ukvarjajo s tranziti, pa močno priporočljiva. Z vidika gospodarstva je pomemben strošek, ki ga predstavlja uvedba NCTS. Gre za stroške nakupa aplikacije za komuniciranje s carino in za stroške same izmenjave podatkov.

Računalniške aplikacije so dostopne na prostem trgu, ponudniki, ki so s carino izvedli potrebna testiranja, pa so objavljeni na spletni strani Carinske uprave Republike Slovenije, kjer so na razpolago tudi podrobne informacije v zvezi z NCTS. Slovenija je z vstopom v EU začela izvajati NCTS v polnem obsegu, dosedanj papirni sistem z EUL pa je uporaben samo kot rezervna možnost.

3.10 TIR-EPD

Na podlagi sodelovanja med IRU (International Road Transport Union), GIZ-Intertransport in Carinsko upravo Republike Slovenije je bila vzpostavljena povezava med aplikacijo TIR-EPD in sistemom SINCTS. Tako je imetnikom zvezkov TIR omogočeno predhodno pošiljanje podatkov o zvezkih TIR carinskemu uradu odhoda/vstopa v EU v elektronski obliki. Internetna aplikacija TIR-EPD, ki jo je razvil IRU, je namenjena vnosu in pošiljanju podatkov o zvezkih TIR. Aplikacija je brezplačno na voljo imetnikom zvezkov TIR in enostavna za uporabo.

Če imetniki zvezkov TIR uporabijo za pošiljanje podatkov v NCTS aplikacijo TIR-EPD, uporaba storitev tretjih oseb (carinski zastopniki, špediterji ...) ni potrebna.

Ta aplikacija za vse TIR imetnike tudi omogoča, da v skladu z okvirom standardov Svetovne carinske organizacije lahko zagotavlja potrebno varnost podatkov v javno-zasebnem partnerstvu.

Razlog, zakaj se aplikacija TIR-EPD še ni dokončno uveljavila je v tem, da vse države še niso uvedle sistema v svoje sisteme ter možnosti izpada sistema v posamezni državi (elektronskega mrka ...).

Osnovne lastnosti sistema so:

- vpogled v profil podjetja;
- usmerjanje uporabnikov tega programa znotraj vašega podjetja;
- dodelitev in odvzem pravic znotraj vašega združenja (GIZ Intertransport) ter za prednajavo v imenu podjetja;
- uporaba funkcij (Features) za izmenjavo podatkov o prednajavi s sodelujočimi carinarnicami.

4 PRIMER UPORABE TIR ZVEZKA

4.1 KAKO JE SESTAVLJEN TIR ZVEZEK

Zvezek TIR je sestavljen iz:

- platnice
- rumenega necarinskega blagovnega manifesta;
- parov belih in zelenih kuponov (s taloni);
- potrjenega poročila;
- zadnje platnice z listom, ki se lahko odtrga.

Zvezki TIR lahko imajo 4, 6, 14 ali 20 kuponov z enim parom kuponov (1 bel in 1 zelen) za vsako operacijo TIR.

4.2 IZPOLNJEVANJE TIR ZVEZKA

4.2.1 PLATNICA TIR ZVEZKA

IRU Union Internationale des Transports Routiers

CARNET TIR *

6 volets MX51000000

1. Valable pour prise en charge par le bureau de douane de départ jusqu'au _____ inclus
Valid for the acceptance of goods by the Customs office of departure up to and including _____

2. Délivré par _____
Issued by _____
(nom de l'association émettrice / name of issuing association)

3. Titulaire _____
Holder _____
(numéro d'identification, nom, adresse, pays / identification number, name, address, country)

4. Signature du délégué de l'association émettrice et cachet de cette association:
Signature of authorized official of the issuing association and stamp of that association:

5. Signature du secrétaire de l'organisation internationale:
Signature of the secretary of the international organization:

(A remplir avant l'utilisation par le titulaire du carnet / To be completed before use by the holder of the carnet)

6. Pays de départ
Country/Countries of departure (*)

7. Pays de destination
Country/Countries of destination (*)

8. No(s) d'immatriculation du (des) véhicule(s) routier(s) (*)
Registration No(s), of road vehicle(s) (*)

9. Certificat(s) d'agrément du (des) véhicule(s) routier(s) (No et date) (*)
Certificate(s) of approval of road vehicle(s) (No. and date) (*)

10. No(s) d'identification du (des) conteneur(s) (*)
Identification No(s), of container(s) (*)

11. Observations diverses
Remarks

12. Signature du titulaire du carnet:
Signature of the carnet holder:

(*) Biffer la mention inutile.
Strike out whichever does not apply.

* Voir annexe 1 de la Convention TIR, 1975, élaborée sous les auspices de la Commission économique des Nations Unies pour l'Europe.
* See annex 1 of the TIR Convention, 1975, prepared under the auspices of the United Nations Economic Commission for Europe.

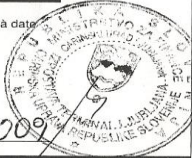

gdtf - CH-GENÈVE - REPRODUCTION INTERDITE - REPRODUCTION PROHIBITED - IMPRIMÉ EN SUISSE - PRINTED IN SWITZERLAND

Slika 1: Platnica TIR zvezka (vir: knjižica; Kako izpolniti TIR zvezek, str. 4)

V zvezku TIR se ne sme brisati in pisati na izbrisano mesto. Napake je potrebno prečrtati in napisati popravke (ki jih morajo odobriti carinski organi). Zvezek TIR, ki se uporablja za kombinacijo vozil/zabojnikov: vsebina vsakega

vozila/zabojnika je navedena posebej, pred tem se zapiše registrska številka vozila. Datumi v zvezku TIR se vpisujejo na sledeč način: dd/mm/llll. Carinski uradi navedejo svoje polno ime, in če je ustrezno, svoj sedež.

4.2.2 PRVA STRAN TIR ZVEZKA

VOLET N° 1		1. CARNET TIR JX61022272	
2. Bureau(x) de douane de départ 1. LJUBLJANA 2.		3. Nom de l'organisation internationale IRU Union Internationale des Transports Routiers 	
3.		4. Titulaire du carnet (numéro d'identification, nom, adresse et pays) ATLAS LOJISTIK HIZ. VE DIŞ TIC. LTD. ŞTI. Catalca Yolu Menekşe Mevkii Ulus Mahallesi Atlas Tır Garajı Tepecik-B Çekmece/İST. Tel: 0212.861 54 23 Pbx Fax: 861 54 33 www.atlaslojistik.com Tic.Sic.No: 45735 - 413317	
Pour usage officiel		5. Pays de départ SLOVENIA	6. Pays de destination BULGARIA
7. No(s) d'immatriculation du (des) véhicule(s) routier(s) 34 E2 6696 / 34 ZL 1186		8. Documents joints au manifeste CMR 0290852 CMR 0290854 CMR 0290853	
MANIFESTE DE MARCHANDISES			
9. a) Compartiment(s) de chargement ou conteneur(s) b) Marques et Nos des colis ou objets	10. Nombre et nature des colis ou objets; désignation des marchandises 59 CARTONS TEXTILE AND SHOES 15 PALLETS GRINDING WHEELS 4 COLLI EGG HARVESTING AND INOCULATING UNITS 78 COLLI	11. Poids brut en kg 471,52 6081,00 1680,00 8.232,52	16. Scelllements ou marques d'identification apposés (nombre, identification) 1x 403
12. Total des colis figurant sur le manifeste Destination:	Nombre	13. Je certifie que les indications sous rubriques 1 à 12 ci-dessus sont exactes et complètes	17. Bureau de douane de départ Signature de l'agent et timbre à date du bureau de douane
1. Bureau de douane SOFIA 5000 SCORPION SHIPPING	78	14. Lieu, et date de signature du carnet ATLAS LOJISTIK HIZ. VE DIŞ TIC. LTD. ŞTI. Catalca Yolu Menekşe Mevkii Ulus Mahallesi Atlas Tır Garajı Tepecik-B Çekmece/İST. Tel: 0212.861 54 23 Pbx Fax: 861 54 33 www.atlaslojistik.com Tic.Sic.No: 45735 - 413317	15. 04. 2009
2. Bureau de douane			
3. Bureau de douane			
18. Certificat de base en change du bureau de douane de départ ou de passage d'entrée Ljubljana Terminal - SI001913		19. Scelllements ou marques d'identification apposés (nombre, identification) 1x 403 (51)	
20. Délai de transit 18. 04. 2009		21. Entrepris par le bureau de douane de Ljubljana Terminal - SI001913 sous le No KI-9	
22. Divers (itinéraire fixé, bureau où le transport doit être présenté, etc.) SI OBREZTE		23. Signature de l'agent et timbre à date du bureau de douane 15. 04. 2009 	

Slika 2: Prva stran TIR zvezka (vir: Carinska uprava Ljubljana)

Polje 2: Ime/na in sedeži carinskih uradov odhoda (največ 4 uradi odhoda in namembni uradi; npr. 3 odhodi da, 1 namembni; 2 odhoda, 2 namembna, itd. Pred raztovarjanjem blaga se je potrebno javiti pri vseh uradih odhoda. Blago mora vedno prečkati najmanj eno mednarodno mejo.).

Polje 4: Podatki o imetniku z identifikacijsko številko.

Polje 5: Država/Slovenija z oznako ISO alfa 3.

Polje 6: Namembna/Bolgarija z oznako ISO alfa 3.

Polje 7: Registrska številka vozila (tablica).

Polje 8: Priložene listine (CMR, dobavnica itd.).

Polje 9: a) Tovorišče/a (navesti za vsako tovarišče posebej);

b) Oznake zavojev, paketov (tako da se lahko prepozna vsakega posebej).

Polje 10: Število in vrsta zavojev/paketov in opis blaga.

Polje 11: Teža blaga v kg.

Polje 12: Ime/na namembnega/ih carinskega/ih urada/ov in število zavojev, ki jih je treba vsakemu dostaviti Polje 13, 14, 15: Podpis imetnika, kraj in datum podpisa.

Polja 2–15 je imetnik že izpolnil pred prevozom. Pour usage officiel (za uradno rabo): vnos podatkov, ki bi olajšali carinsko kontrolo, npr. št. prejšnje carinske listine itd.

Polje 16: Št. zalivke – številko je treba zapisati na vsak kupon zvezka TIR.

Polje 17: Datum, žig in podpis carinskega urada odhoda – prav tako je treba izpolniti vsak kupon zvezka TIR.

Polje 18: Ime, in če je ustrezno, lokacijo carinskega urada odhoda.

Polje 19: Označi se, če so zalivke nepoškodovane (ni treba ob odhodu).

Polje 20: Rok, da prevoz dospe do carinskega urada izstopa iz države (ni nujno).

Polje 21: Identifikacija carinskega urada odhoda Sous le No. (pod številko): številka v carinski poslovni knjigi, ki pripada tej operaciji TIR.

Polje 22: Drugo: lahko se določi pot npr. carinskega urada izstopa.

Polje 23: Datum, žig in podpis carinika.

Ti podatki se vpišejo tudi v polja od 18 do 23 kupona 2, str. 2.

4.2.3 KUPON ŠTEVILKA 1

Carina in imetnik v carinskem uradu odhoda in pred začetkom prevoza izpolnita kupon številka 1 in talon stran 1.

Naloga carine pri tem postopku je ta, da preveri blago (mora ustrezati blagovnemu manifestu), preveriti mora veljavnost zvezka TIR in potrdilo o primernosti ter pritrjenost TIR tablice, zapečatiti tovornjak, ožigosati vse strani priloženih listin in jih pritrjiti k zvezku TIR, izpolniti in odstraniti kupon št. 1 (Slika 3) in vrniti zvezek vozniku.

Polja 2–15 je imetnik že izpolnil pred prevozom. Pour usage officiel (za uradno rabo): vnos podatkov, ki bi olajšali carinsko kontrolo, npr. št. prejšnje carinske listine itd.

Polje 16: Št. zalivke – številko je treba zapisati na vsak kupon zvezka TIR.

Polje 17: Datum, žig in podpis carinskega urada odhoda – prav tako je treba izpolniti vsak kupon zvezka TIR.

Polje 18: Ime, in če je ustrezno, lokacijo carinskega urada odhoda.

Polje 19: Označite, če so zalivke nepoškodovane (ni treba ob odhodu).

Polje 20: Rok, da prevoz dospe do carinskega urada izstopa iz države (ni nujno).

Polje 21: Identifikacija carinskega urada odhoda Sous le No. (pod številko): številka v carinski poslovni knjigi, ki pripada tej operaciji TIR.

Polje 22: Drugo: lahko se določi pot npr. carinskega urada izstopa.

Polje 23: Datum, žig in podpis carinika.

Ti podatki se vpišejo tudi v polja od 18 do 23 kupona 2, str. 2

SOUCHE N° 1		MX51000000	PAGE 1 du CARNET TIR
1. Pris en charge par le bureau de douane de	<i>Geneva 77</i>		
2. Sous le No	<i>TIR 479</i>		
3. Scelllements ou marques d'identification apposés	<i>004010</i>		
4. ☐ Scelllements ou marques d'identification reconnus intacts			
5. Divers (itinéraire fixé, bureau où le transport doit être présenté, etc.)	<i>St Margrethen 64</i>		
			6. Signature de l'agent et timbre à date du bureau de douane
			

Slika 3: Kupon št.1 (vir: Intertransport, knjižica: Kako izpolniti TIR zvezek)

Polje 1: Identifikacija carinskega urada.

Polje 2: Številka v carinski knjigi.

Polje 3: Številka zalivke.

Polje 4: Označi se, ali so zalivke nepoškodovane (ni potrebno ob odhodu).

Polje 5: Drugo: (pot – po potrebi).

Polje 6: Datum, žig in podpis carinika, ki potrjuje, da je carina sprejela operacijo TIR.

Vsi taloni morajo vedno ostati v zvezku TIR.

4.2.4 KUPON ŠTEVILKA 2

Carina pri tem postopku preveri, ali so zalivke nepoškodovane in da v tovarnjak ni bilo nasilnega vstopa. Preveriti mora, ali je bilo polje 6 talona (Slika 4) št. 1, str. 1 ožigosano, sicer zvezka ni mogoče sprejeti. Tu se izpolni in odstrani kupon 2, ki se vloži v carinsko knjigo, ter pošlje carinskemu uradu vstopa potrdilo o zaključku postopka (del, ki se odstrani, s polji 18 do 28).

SOUCHE N° 2 MX51000000 PAGE 2 du CARNET TIR

1. Arrivée constatée par le bureau de douane de St Margrethen 64

2. Scelllements ou marques d'identification reconnus intacts

3. Nombre de colis pour lesquels la fin de l'opération TIR a été certifiée (comme stipulé dans le manifeste) _____

4. Nouveaux scelllements apposés _____

5. Réserves _____

6. Signature de l'agent et timbre à date du bureau de douane

CUSTOMS
TIR FORTHING
64 18/09/2007
Exit

Slika 4: Kupon št. 2 (vir: Intertransport: Kako izpolniti TIR zvezek)

Polja od 2 do 15 bodo že izpolnjena s strani imetnika pred prevozom. Polja od 16 do 23 bodo že izpolnjena s strani carinskega urada odhoda.

Polje 24: Ime in identifikacijska številka carinskega urada izstopa.

Polje 25: Označi se, ali so zalivke nepoškodovane.

Polje 26: Označi se, ali je blago raztovorjeno, število zavojev, paketov (izpolni samo carinski urad odhoda).

Polje 27: Zadržki – če obstaja težava (uničene zalivke, manjkajoče blago). To se označi z veliko črko R in tu se hkrati opiše težavo. Glede na okoliščine je treba izpolniti potrjeno poročilo.

Polje 28: Datum, žig in podpis carine.

4.2.5 TALON ŠTEVILKA 2

Polje 1: Identifikacija carinskega urada.

Polje 2: Označi se, ali so zalivke nepoškodovane.

Polje 3: Število raztovorjenih paketov (izpolni samo carinski urad odhoda).

Polje 4: Nova številka zalivke (če je potrebno).

Polje 5: Zadržki (kot zgoraj, 27. polje).

Polje 6: Datum, žig in podpis carine.

Carinski urad vstopa in odhoda ter imetnik zvezka pred začetkom prevoza izpolnijo kupone in talone št. 1 in 2, str. 3 in 4.

- Na carinskem uradu vstopa:
 - se preverijo zalivke in tovarnjak;
 - se izpolnijo ustrezni deli zvezka TIR (enak postopek kot pri carinskem uradu odhoda);
 - se izpolni kupon št.1 (str. 3 zvezka TIR), zvezek TIR se nato vrne vozniku, ki nadaljuje pot do carinskega urada odhoda/izstopa.

- Na carinskem uradu izstopa:
če prevoz prečka državo, so postopki enaki tistim pri carinskem uradu izstopa

- Na carinskem uradu odhoda:
če je prevoz namenjen za notranji carinski urad, potem ob prihodu carina:
 - preveri zalivke in vozilo, zalivke odpre;
 - primerja blago z manifestom. Če se ne ujema, zapiše zadržek v 27. polje. Po potrebi izpolni potrjeno poročilo;
 - izpolni in vloži kupon št. 2;
 - izpolni potrdilo o zaključku postopka (kupon št. 2, polja od 24 do 28) in ga pošlje carinskemu uradu vstopa;
 - izpolni in ožigosa talon št. 2;
 - zvezek TIR vrne vozniku.

- Na carinskem uradu vstopa:
se potrdilo o zaključenem postopku primerja s kuponom št. 1, razdolži se operacija TIR.
Carinski urad odhoda pošlje podatke o varnem zaključku postopka TIR IRU, da potrdi zaključek operacije TIR.

4.2.6 TALON ŠTEVILKA 2

Pristojni organi ter imetnik zvezka v primeru nesreče ali nepravilnosti med prevozom TIR izpolnijo poročilo (Slika 5), razen polja 5, ki se izpolni še pred začetkom prevoza. Potrjeno poročilo mora ostati v zvezku TIR, če je mogoče, se pritrudi policijsko poročilo.

Polje 1: Carinski urad odhoda.

Polje 4: Registrska številka vozila in/ali zabojnika.

Polje 5: Mora že vsebovati podatke o imetniku.

Polje 6: Zalivke so nepoškodovane/poškodovane (se označi).

Polje 7: Tovorišče/a /zabojnik je/so poškodovan/i oziroma nepoškodovan/i (se označi).

Polje 8: Opažanja/pripombe.

Polje 9: Izbere se in označi – blago na videz ne manjka; blago iz polj 10 do 13 manjka (M) ali je uničeno (D), kot kaže polje 12.

Polje 10: a) tovarišče;
b) označbe na paketih.

Polje 11: Število in vrsta paketov, opis blaga.

Polje 12: Označi se z M za manjkajoče in D za uničeno blago.

Polje 13: Opažanja – zapiše se količino blaga, ki manjka oz. je uničeno.

Polje 14: Datum, kraj in okoliščine nesreče (podroben opis).

Polje 15: Sprejeti ukrepi, da se omogoči nadaljevanje operacije TIR (izbere ter označi). Nove zalivke: številka zalivke in značilnosti; blago se prenese na drugo vozilo/zabojnik (v tem primeru se gleda polje 16); drugo.

Polje 16: Če se je blago preneslo na drugo vozilo, se podrobnosti opiše:

a) vozilo – registrska številka vozila. Označi se, ali ima vozilo potrdilo o primernosti ali ne, navede se številko in podrobnosti o pritrjeni zalivki. Če se blago preloži v nov zabojnik, se navede vse podrobnosti, enako kot za vozilo, v 16(b).

Polje 17: Kraj, datum, žig, podpis in podrobnosti o organu, ki je izpolnil potrjeno poročilo.

Polje 18: Potrdilo (žig in podpis) naslednjega carinskega urada v operaciji TIR. Če blago manjka ali je bilo uničeno, ostalo blago pa se dostavi, je treba blagovni manifest zvezka TIR in številko zalivke spremeniti na vseh kuponih in talonih, ki ostanejo v zvezku TIR.

4.2.7 TALON ŠTEVILKA 2

Potrjeno poročilo mora ostati v zvezku TIR, če je mogoče, se pritrdi policijsko poročilo.

Polje 1: Carinski urad odhoda.

Polje 4: Registrska številka vozila in/ali zabojnika.

Polje 5: Mora že vsebovati podatke o imetniku.

Polje 6: Zalivke so nepoškodovane/poškodovane (označiti).

Polje 7: Tovorišče/a /zabojnik je/so poškodovan/i oziroma nepoškodovan/i (označiti).

Polje 8: Opažanja/pripombe.

Polje 9: Izbrati in označiti – blago na videz ne manjka; blago iz polj 10 do 13 manjka (M) ali je uničeno (D), kot kaže polje 12.

Polje 10: a) tovarišče;

b) označbe na paketih.

Polje 11: Število in vrsta paketov, opis blaga.

Polje 12: Označiti z M za manjkajoče in D za uničeno blago.

Polje 13: Opažanja – zapisati količino blaga, ki manjka oz. je uničeno.

Polje 14: Datum, kraj in okoliščine nesreče (podroben opis).

Polje 15: Sprejeti ukrepi, da se omogoči nadaljevanje operacije TIR (izbrati in označiti). Nove zalivke: številka zalivke in značilnosti; blago se prenese na drugo vozilo/zabojnik (v tem primeru glej polje 16); drugo.

Polje 16: Če se je blago preneslo na drugo vozilo, podrobno opisati:

a) vozilo – registrska številka vozila. Označiti, ali ima vozilo potrdilo o primernosti ali ne, navesti številko in podrobnosti o pritrjeni zalivki. Če se blago preloži v nov zabojnik, navesti podrobnosti, enako kot za vozilo, v 16(b).

Polje 17: Kraj, datum, žig, podpis in podrobnosti o organu, ki je izpolnil potrjeno poročilo.

Polje 18: Potrdilo (žig in podpis) naslednjega carinskega urada v operaciji TIR. Če blago manjka ali je bilo uničeno, ostalo blago pa se dostavi, je treba blagovni manifest zvezka TIR in številko zalivke spremeniti na vseh kuponih in talonih, ki ostanejo v zvezku TIR.

Procès-verbal de constat
établi en application de l'article 25 de la Convention TIR
 (voir également les règles 13 à 17 relatives à l'utilisation du carnet TIR)

1. Bureau(x) de douane de départ		2. CARNET TIR MX51000000	
4. No(s) d'immatriculation du/des véhicule(s) routier(s) No(s) d'identification du/des conteneur(s)		3. Nom de l'organisation internationale IRU Union Internationale des Transports Routiers	
6. Le(s) scellément(s) douanier(s) est/sont intact(s) ☐ non intact(s) ☐		5. Titulaire du carnet (numéro d'identification, nom, adresse et pays) TIR International Transport Operators 16 Chemin de la Voie Créuse CH - 1211, Switzerland CHE/091/4898	
7. Le(s) compartiment(s) de chargement ou conteneur(s) est/sont intact(s) ☐ non intact(s) ☐		8. Observations	
9. ☐ Aucune marchandise ne semble manquer		☐ Les marchandises désignées dans les rubriques 10 à 13 manquent (M) ou sont détruites (D) comme indiqué dans la rubrique 12	
10. a) Compartiment(s) de chargement ou conteneur(s) b) Marques et Nos des colis ou objets	11. Nombre et nature des colis ou objets; désignation des marchandises	12. M ou D	13. Observations (indiquer notamment les quantités manquantes ou détruites)
14. Date, lieu et circonstances de l'accident			
15. Mesures prises pour que l'opération TIR puisse se poursuivre ☐ apposition de nouveaux scelléments: nombre _____ caractéristiques _____ ☐ transbordement des marchandises (voir rubrique 16 ci-après) ☐ autres _____			
16. Si les marchandises ont été transbordées: caractéristiques du/des véhicule(s) routier(s) ou du/des conteneur(s) de substitution			
	No d'immatriculation	Agréé oui ☐ non ☐	No de certificat d'agrément
a) véhicule	_____	☐ ☐	_____ / _____
	No d'identification	☐ ☐	_____ / _____
b) conteneur	_____	☐ ☐	_____ / _____
17. Autorité ayant établi le présent procès-verbal		18. Visa du prochain bureau de douane touché par le transport TIR	
Lieu / date / timbre	signature	signature	
☐ Marquer d'une croix les cases qui conviennent			

Slika 5: Poročilo (vir: Intertransport: knjižica: Kako izpolniti TIR zvezek)

4.2.8 KARTICA

Slika 6: Kartica (vir: knjižica: Kako izpolniti TIR zvezek)

Zgornja slika prikazuje kartico, ki se nahaja na zadnji strani TIR zvezka in jo je mogoče odtrgati. Odrtega jo carina v primeru, če je zvezek TIR neveljaven. Ukrepi, ki sledijo, so žig ter podpis, odtrgana kartica se vrne vozniku, zvezek TIR pa se zadrži do zaključitve carinske preiskave.

5 OBSEG UPORABE TIR ZVEZKA

V prihodnosti bo uporaba TIR zvezka v EU manjša zaradi širitve EU ter poenostavljenih carinskih formalnosti držav pravico uporabe TIR zveza imajo države, ki so v skupnosti OZN oziroma podpisnic TIR konvencije iz podatkov s spodnje tabele je razvidno, da je bilo med leti 2001 ter 2006 število izdanih TIR zvezkov skoraj enako, z majhnimi letnimi odstopanji.

Leta 2007 je bil zabeležen občuten padec uporabe TIR zvezka, posebej pa izstopa leto 2009, saj se je uporaba TIR zvezka več kot dvakrat zmanjšala v primerjavi z nekaj leti prej.

V preteklosti je bila uporaba TIR zvezka zelo razširjena, in sicer predvsem za prevoz blaga v EU. V letih, ko se je začela EU širiti, pa se je njegova uporaba s padcem carin oziroma zaradi poenostavitve carinskih formalnosti zelo zmanjšala. V prihodnosti se pričakuje še nadaljnje širjenje EU, tako bo uporaba TIR zvezka še nadalje padala.

6 SKLEP

Pri izdelavi diplomske naloge sem si pomagal s podatki z medmrežja, strokovno literaturo ter s pomočjo podatkov podjetja Intertransport. Vendar pa razen podatkov, ki sem jih pridobil s pomočjo Intertransporta, in so bistveno pripomogli k izdelavi te diplomske naloge, v slovenskem jeziku ni novejših podatkov o TIR zvezku.

Sporno pri NCTS (New Computerised Transit System) sistemu je ta, da je v veliki meri odvisen od online mrežne povezave, zato bi lahko izpostavil kot problem nezanesljivost delovanja. Prav tako do težav s programom prihaja zaradi njegove neuveljavljenosti, ta pa ne povzroča le težav s povezavo, ampak tudi s strežniki, bazami podatkov ..., saj pri nedelovanju sistema in elektronske obdelave podatkov na določenih lokacijah NCTS tranzitov sploh ni mogoče opravljati. Še vedno se pojavljajo tudi sistemske napake, ki povzročajo nepotrebne in predolge čakalne vrste.

Eden večjih problemov se pojavlja tudi zaradi ukinitve papirnate dokumentacije, saj je zaradi tega potrebno vnašati veliko število podatkov.

Prav tako sem imel kar nekaj težav pri pridobivanju uporabljenega TIR zvezka, saj se ga kot dokument zelo težko pridobi od carinskega urada oziroma uporabnika le-tega.

Pri pisanju diplomske naloge sem spoznal postopke pri operaciji s TIR zvezkom, saj o tem postopku nisem imel nikakršnega znanja. Prav tako sem imel možnost spoznati tako postopke, ki so se izvajali v zgodnjih letih nastanka TIR zvezka, kakor tudi pri uvedbi nekaterih novosti ter sprememb v zadnjih letih oziroma mesecih.

Novosti oziroma spremembe se vrstijo v dokaj kratkih zamikih, posebej v zadnjem času, saj se dela na tem, da se postopki čim bolj skrajšajo oziroma poenostavijo.

Mogoče se bo potrebno v bližnji prihodnosti ozreti po popolnem umiku TIR zvezka v papirnati obliki in pristopiti k izvedbi kartičnega sistema (nekaj podobnega, kot so osebne kartice), kjer bi bili na čipu napisani vsi podatki o tovoru, vozilu in vozniku.

LITERATURA IN VIRI

Knjige:

Mag. Stanislav MIKUŽ; PREVOZ BLAGA POD OKRILJEM KONVENCIJE TIR 2002, Tiskarna, center marketing international, Ljubljana.

Poglavje v knjigi:

Mag. Stanislav MIKUŽ (2002) Osnovne značilnosti sistema TIR . PREVOZ BLAGA POD OKRILJEM KONVENCIJE TIR *izbrana poglavja*, strani 9-13, center marketing international, Ljubljana

Poročila, interni dokumenti:

Podjetje Intertransport (2010) poročilo: Total amount of TIR carnets issued to National Associations 2001-2009 , IRU.

Podjetje Intertransport (2010) knjižica: Kako izpolniti TIR zvezek

Učitelj, Drago Kajtezović Knez, mag. log. (2008) Zapiski predavanj: *Predmet špedicija*

Spletne strani:

Vsebina spletne strani. <http://www.stran-ta-in-ta.com>

<http://eur->

lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52008PC0849:SL:HTML.

Dostopno 1. 4. 2011

<http://www.carina.gov.si/si/informacije/podjetja/tranzit/tranzit/>.

Dostopno 15. 4. 2011

http://www.carina.gov.si/si/novosti/sector_za_carinske_in_davcne_postopke/postopek_tir_v_ncts/

Dostopno 12. 4. 2011

<http://www.ozs.si/obrtnik/prispevek.asp?ID=1155&IDpm=701>

Dostopno 10. 4. 2011

www.intertransport.si/html/.../kako_izpolniti_zvezek_TIR.pdf

Dostopno 30. 3. 2011.

<http://www.intertransport.si/>

Dostopno 1. 4. 2011.

http://www.intertransport.si/html/dokumenti/navodila_TIR-EPD.pdf

Dostopno 25. 5. 2011.

PRILOGE

Države	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
<u>Avstrija</u>	21.000	18.100	20.900	19.850	21.700	14.150	9.800	11.150	8.550
<u>Belgija</u>	2.200	1.150	1.300	1.200	800	500	300	500	500
<u>Bolgarija</u>	211.000	252.000	303.000	313.000	349.000	394.500	140.000	148.200	124.200
<u>Češka</u>	24.700	34.850	38.950	39.700	37.850	42.500	17.800	22.200	14.250
<u>Ciper</u>	1.150	950	1.100	1.000	450	750	400	0	0
<u>Dánška</u>	6.350	6.550	5.100	2.600	300	1.000	1.000	800	300
<u>Estonija</u>	97.000	90.000	91.000	56.000	43.000	47.000	51.000	39.000	24.500
<u>Finska</u>	20.300	19.700	20.050	16.300	17.200	13.300	20.100	17.600	10.700
<u>Francija</u>	14.250	13.700	13.050	12.300	10.000	8.200	5.000	4.700	2.700
<u>Grčija</u>	22.000	29.400	23.600	40.500	33.200	30.700	19.800	21.900	9.550
<u>Irska</u>	2.500	500	2.000	1.050	3.600	4.300	4.100	4.000	4.000
<u>Italija</u>	41.000	44.000	45.000	37.000	25.000	19.500	0	3.560	4.050
<u>Latvija</u>	124.300	132.000	154.500	91.000	90.000	105.500	90.600	108.900	57.000
<u>Litva</u>	275.900	299.500	327.200	148.700	151.600	165.000	174.500	218.500	111.500
<u>Luksemburg</u>	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<u>Madžarska</u>	123.500	95.450	67.650	44.900	34.300	35.800	16.000	26.100	14.500
<u>Malta</u>	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<u>Nemčija</u>	42.950	42.950	39.950	42.050	35.200	32.300	40.450	31.400	7.650
<u>Nizozemska</u>	31.350	30.950	22.600	22.200	15.600	21.000	7.250	8.200	8.700
<u>Poljska</u>	167.000	213.500	244.000	273.500	188.000	291.500	185.100	286.050	205.100
<u>Portugalska</u>	0	200	200	700	3.000	1.300	150	0	50
<u>Romunija</u>	363.800	462.600	472.900	486.300	514.700	397.200	17.800	27.300	25.900
<u>Slovaška</u>	31.100	28.050	34.800	18.450	20.900	23.050	22.550	21.850	12.550
<u>Slovenija</u>	19.300	17.800	18.600	22.000	6.550	16.400	12.000	14.350	5.750
<u>Španija</u>	2.000	2.200	2.000	3.000	2.000	3.000	3.100	3.000	3.500
<u>Švedska</u>	5.200	2.600	3.400	1.500	1.550	1.200	850	900	300
<u>Združeno kraljestvo</u>	9.800	7.650	6.000	4.400	2.600	1.650	1.350	1.100	550

Tabela 1: Podatki o številu izdanih TIR zvezkov 2001–2009 (vir: Intertransport)

KAZALO SLIK

Slika 1: Nazoren shematski prikaz TIR postopka.....	13
Slika 2: Platnica TIR zvezka	22
Slika 3: Prva stran TIR zvezka.....	23
Slika 4: Kupon št.1	25
Slika 5: Kupon št.2	26
Slika 6: Poročilo	30
Slika 7: Kartica	31

KAZALO TABEL

Tabela 1: Podatki o številu izdanih TIR zvezkov 2001-2009	35
---	----